

Elektrik Özelleştirmelerinde Deneme-Yanılmalar Devam Ediyor

Elk. Müh. Macit Mutaf
macit.mutaf@emo.org.tr

18.01.2008 tarih ve 2008/08 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) kararı ile Aydın-Denizli-Muğla illerini kapsayan görev bölgesinde elektrik dağıtım görevi AYDEM A.Ş.'ye verildi. Kararı 8 Nisan 2008'de öğrenen EMO, 21.05.2008 tarihinde uygulama sözleşmesi ile tadil sözleşmesinin iptali ve dava sonuna kadar yürütmenin durdurulması istemi ile Danıştay Başkanlığı'na başvurdu.

18.01.2008 tarihli ÖYK kararı ile bu illerde elektrik dağıtımını yapmakta olan ve 2004/22 sayılı ÖYK kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınan Menderes Elektrik A.Ş.'nin özelleştirme kapsamından çıkarılarak ETKB ile şirket arasında 20.09.2000 tarihinde bir "uygulama sözleşmesi" imzalandığı ve bu sözleşmenin de 08.07.2007 tarihinde tadil edilerek yürürlüğe konulduğu bilgilerine ulaşılmıştır.

Enerjide özelleştirmenin siyasi iktidarların gündemine girdiği 1980'li yıllardan bu yana uygulanan değişik yöntemlerle sağlıklı bir sonuca ulaşılamamıştır. Deneme yanılma uygulamalarının son örneği de Aydın-Denizli-Muğla illerini kapsayan bölgenin özelleştirilme çabalarıdır. 3096 sayılı yasanın 3. mad-

desine dayalı olarak 1991 yılında 91/2335 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile anılan bölgede AYDEM Güneybatı Anadolu Enerji San. Tic. A.Ş. 30 yıl süreyle üretim, iletim, dağıtım ve ticaret yapmak üzere görevlendirilmişti. İhale sürecinden geçilmeksizin Bakanlar Kurulu'nun keyfi bir kararıyla yapılan görevlendirme, 1996 yılında 96/8811 sayılı başka bir Bakanlar Kurulu kararı ile iptal edilmişti. İlgili şirket iptal kararını dava konusu yapmış ve Danıştay 10. Dairesince haklı bulunarak 96/8811 sayılı karar ile iptal edilmiştir.

Yargı kararının ardından 20.09.2000 tarihinde ETKB ile şirket arasında aynı bölge ve konuları içeren bir imtiyaz sözleşmesi imzalanmış ancak günümüze kadar işleme konulmamıştır.

Diğer yandan bölgede faaliyet göstermek üzere %100 hissesi TEDAŞ'a ait olan Menderes Elektrik Dağıtım A.Ş. kurularak işletme hakkı devir işlemi gerçekleştirilmiş ve 02.04.2004 tarih ve 2004/22 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. Dava konusu 18.01.2008 tarihli ÖYK kararıyla Menderes Elektrik Dağıtım A.Ş. özelleştirme kapsam ve programından çıkarılarak eski statüsü iade

edilmiştir. TEDAŞ ile AYDEM A.Ş. arasında imzalanan devir sözleşmesinin tadil edilerek fiili devrin gerçekleşmesinden sonra TEDAŞ ile Menderes Elektrik Dağıtım A.Ş. arasında imzalanan işletme hakkı devir sözleşmesinin de karşılıklı feshedileceğine karar verilmiştir.

Görevlendirmenin tanımlandığı 3096 sayılı yasanın 3. maddesinde elektrikle ilgili hizmet vermek üzere kurulmuş sermaye şirketlerinin, DPT görüş ve ETKB'nin teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile görevlendirilebilecekleri belirlenmiştir. ÖYK'nin görevlendirme ile ilgili yetkisi bulunmamaktadır. **Bu nedenle ÖYK bir yandan Menderes Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin özelleştirme kapsam ve programından çıkarılmasına karar verirken, AYDEM A.Ş.'nin görevlendirilmesi, sözleşmelerin tadil edilmesi, fiili devrin gerçekleştirilmesi ve bu konularda TEDAŞ'a yetki verilmesi gibi yetkisi olmayan konularda karar vermesi hukuka aykırıdır.**

Diğer yandan AYDEM A.Ş.'nin Bakanlar Kurulu kararıyla görevli şirket olarak kabul edilmesi, görevlendirme aşamasında rekabet ortamı oluşturulamamış olması da kamu yararına aykırılık taşımaktadır.

Özelleştirmede son olarak çıkarılan 4628 sayılı yasanın birinci maddesinde imtiyaz ve uygulama sözleşmeleri tanımlanmış, üçüncü maddesinde ise işletme hakkı devir yoluyla dağıtım hizmeti yapma hakkı elde etmiş özel sektör dağıtım şirketlerinin serbest rekabet koşulları sağlayacak şekilde sözleşmelerini tadil edip yeni düzenlemelere geçtikleri sürece üretim lisansı alarak üretim tesisi kuramayacaklarını ve üretim şirketleri ile faaliyet ilişkisine giremeyeceklerini hükme bağlamıştır.

Bu hükümler karşısında ETKB ile şirket arasında daha önceden imzalanmış olan imtiyaz sözleşmesinin uygulama sözleşmesi adı altında özel hukuk sözleşmesi

şeklinde düzenlenmesinin başta Anayasa olmak üzere 3096 ve 4628 sayılı yasaya aykırılıkları nedeniyle işlemlerinin iptali gerekmektedir.

İşletme hakkı devir işlemi herhangi bir ihaleye dayalı olarak gerçekleştirilmemiştir. İlgili şirket tarafından hazırlanan fizibilite raporu 1991 koşullarını yansıtmaktadır. Hangi esaslara dayalı olarak belirlendiği bilinmeyen işleme göre belirlenen devir bedeli, 1991 yılından sonra yapılan yatırımlar göz önüne alınarak güncellenmemiştir. Normal koşullarda rekabet ortamında bir ihale yapılmış olsaydı en yüksek devir bedeli teklif eden şirketin görevlendirileceği düşünüldüğünde bu işlem, AYDEM A.Ş.'nin finans-

man maliyeti üzerinden yükümlülüğünün tümünü kullanıcılara yüklemesini doğurmaktadır.

Yasayla belirlenmiş olan tarife yapısına yönelik ilkelere ve tüketicinin korunmasına yönelik mevzuat hükümlerine uygun olarak, işletme hakkı devir bedelinin finansman maliyetiyle birlikte tarifelere yansıtılacak olması kamu yararına ve hukuksal aykırılık taşımaktadır.

Yukarıda sıralanan nedenlerle EMO, 21.05.2008 tarihinde vekili Av. Hayati Küçük tarafından ÖYK kararının iptali için Danıştay'a başvurmuştur. Ülkemizde kamu yararını ön planda tutan ulusal enerji politikaları uygulanıncaya kadar mücadelemiz her alanda devam edecektir.